

DOBER GOSPODAR NIMA SLABEGA KONJA ALI KAKO JE BILO V HARIJAH NA ŠTEFANOVO

Dan po božiču, 26. decembra, je v Harijah vedno veselo. Vsaj od leta 1994 dalje. Vas oživi, ceste napolnijo posebej urejeni in skrtačeni konji in njihovi lastniki, pisana množica pa jih pristrčno pozdravlja.

Mogoče ni naključje, da je prav na dan svetega Štefana tudi dan osamosvojitve naše preljube deželice. Tako z obujanjem starih običajev še bolj krepimo našo narodno zavest in tudi mlade spodbujamo k zavednosti. Hkrati pa odkrivamo že davno pozabljene lepote običajev, za katere smo mislili, da so samo zbledel spomin slovenske zgodovine.

Na dan svetega Štefana je treba blagosloviti tudi konje. Ta zaščitnik konjev in njihovih gospodarjev jih varuje pred vsem

Maša je bila na prostem, saj so ji morali prisostvovati konji. Župnik jih je »požegnalk« in zaželel tudi ljudem veliko sreče in zdravja. Nastopil je kvartet bratov Boštjančič pa pihalni orkester iz Ilirske Bistrice; tudi gospod župan je »požegnalk« konje. Numizmatično društvo Ilirska Bistrica je ob tej priložnosti izdalo poštni žig oblikovalca Romea Volka.

Kdor ima rad konje, te plemenite živali, je lahko pasel oči na njihovih grivah in slokih telesih. Kdor pa je prišel kar tako, za zabavo, se je lahko naplesal ob glasbi ansambla Royal Flush ali pa se najedel domačih dobrot. Konji so tudi dobili svoje - veliko porcijo ovs.

Nekdo izmed starejših obiskovalcev mi je zaupal, da se zopet počuti tako kot pred petdesetimi leti: srečnega med domačini in konji.

T. M., slike: P. Nikolič

zlim in vsemi boleznimi ter skrbi, da so konji lepi, rejeni in prijetni za oko.

Običaj je zamrl v 50-ih letih, ko so ga oblasti prepovedale. Konj, ki ni samo lepa žival, pač pa tudi koristno prevozno sredstvo (dokler ga ni izpodrinila traktorizacija in nato vsesplošna avtomobilizacija), je še danes koristen za kakšno lažje delo na njivi. Prav zato se je pred natanko petimi leti nekaj ljubiteljev konj - med njimi tudi Konjeniško društvo Snežnik Ilirska Bistrica - zbralo skupaj in obudilo že pozabljeno dejavnost. Prvo leto je bilo samo sedem konj, pa vendar so se premaknili s starih tirnic; danes je bilo tako konj kot radovednih ljudi veliko več.

DARUJ KRIDANES - MORDA JO BOŠ JUTRI POTREBOVAL

Območna organizacija Rdečega križa vabi
krvodajalce na letošnjo prvo akcijo
v **ponedeljek, 18. januarja 1998,**
med 7. in 13. uro
na sedežu Rdečega križa,
Bazoviška 28, Ilirska Bistrica.

Vabljeni!

ČEBELARSTVO

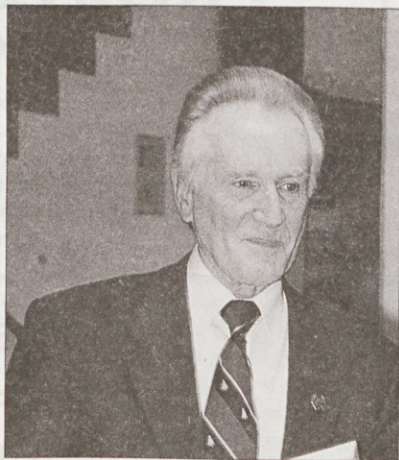

Ilirska Bistrica - Čebelarstvo društvo Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice, v svojih vrstah ima 108 članov in članic, je imelo letno skupščino v prostorih OŠ Antona Žnideršiča. O delu društva je spregovoril Ivan Šuštar, predsednik društva: "Poleg vzgoje čebel je čebelarstvo v preteklem letu vzgojilo mlade člane, se povezovalo s sorodnimi društvi ter urejalo pašnike za čebele." Na skupščini so poleg članov prisostvovali tudi gostje iz Sežane ter Suzana Skrbiš, doktor veterine. Ob tej priložnosti so podelili odlikovanja. Red Antona Janše III stopnje so za 25 let članstva v društvu prejeli čebelarji Jožica Abram iz Knežaka, Branko Kastelic iz Dobropolj ter Darij Skočaj iz Hrušice.

Za dolgoletno članstvo in večletno delo v organih društva je odlikovanje Red Antona Janše III stopnje prejel Vladimir Jagodnik iz Podgrada. Častno priznanje Red II stopnje (srebrni znak) je prejel Stanko Vatovec iz Malih Loč.

Tekst in slika: Petar Nikolič

PRIZNANJE IVANU ŠUŠTARJU

Čebelarstva zveza Slovenije je ob 125-letnici čebelarstva na Slovenskem podelila priznanje Ivanu Šuštarju, zaslužnemu čebelarju na Bistriškem, ki je ob tej priložnosti izjavil: "To je res veliko priznanje. Da sem ga prejel ravno jaz, so zaslužni tudi vsi čebelarji z Bistriškega, zato pristrčna zahvala vsem."

Tekst in slika: Petar Nikolič

LUČ MIRU IZ BETLEHEMA

Skavti so na razsvetljen bistrški trg prinesli v nedeljo zvečer, 20. decembra, plamen iz Betlehema.

Luč miru, ki jo po tradiciji prižgemo iz tega plamena in ponese v naše domove, prinaša mir, ljubezen in srečo med ljudi. Predvsem pa predstavlja dete, ki je bilo rojeno na božični večer.

Ilirskobistriški skavti so ogenj miru v sprevodu prinesli izpred pošte na trg. Tam si je lahko vsak prižgal svojo svečko in jo ponese domov, da bi s sijem njenega plamena mirno dočakal božič.

Skavti so večer popestrili s programom. Cerkevni otroški pevski zbor je zapel božične pesmi, skavti so predstavili svetopisemsko priliko o izgubljenem sinu, podgorski taborniki so recitali, ilirskobistriški Ruševci pa peli.

Kljub slabemu vremenu se je na Placu kar trlo ljudi. Prišli so, čeprav z dežniki v rokah, po luč miru, po droben plamen, ki pogreje srce in očisti dušo.

SKLEP IZ OBČINSKE UPRAVE

Občina Ilirska Bistrica, Urad župana - tajnik izdaja na podlagi Pravilnika o normativih in standardih ter postopku za uveljavljanje pravice do dodelitve socialnega stanovanja v najem (Ur. list RS, št. 18/92), Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o normativih in standardih ter postopku za uveljavljanje pravice do dodelitve socialnega stanovanja v najem (Ur. list RS, št. 31/96), 5. in 11. člena Stanovanjskega zakona (Ur. list RS, št. 18/91, 19/91-1, 21/94, 23/96) ter na podlagi Razpisa za dodelitev socialnih stanovanj v najem (Snežnik, 15.9.1998) dokončno

PREDNOSTNO LISTO ZA DODELITEV SOCIALNIH STANOVANJ V NAJEM

PROSILEC	I. ŠT. DRUŽ. ČLANOV	ŠT. TOČK
1. SILVA LOGAR, Vrbovo 49	3	490
2. MIRKO ŠTEFANČIČ, Kuteževo 34	4	390
3. DANICA BAŠČAREVIČ, Prešernova 36	4	310
4. VERONIKA TOMIČ, Prešernova 34	2	310
5. JASNA ROLIH BEKRIČ, Kosovelova 18	4	310
6. JOŽICA LOGAR, Koseze 60	4	260
7. BORIS ŠENKINC, Gabrje 3	3	250
8. ANTONIJELA UJČIČ, Račice 25	2	250
9. NATAŠA BERNETIČ, Gregorčičeva 3	2	250
10. MARJAN MEMON, Prešernova 34	3	240
11. GORDAN JEDVAJ, Gregorčičeva 23/b	4	230
12. RAJKO DOLGAN, Maistrova 12	3	230
13. DAMJANA GRABAR, Smrje 14	3	230
14. FIKRETA SILIČ, Podgrad 103	3	210
15. SANDRA HRVATIN, Šembije 67	3	210
16. ERIKA BOŠTJANČIČ, Rozmanova 24/d	1	170
17. SILVANA LOGAR, Prešernova 40	2	150
18. ALOJZIJA ŽELODEC, Bazoviška 10	1	150
19. SKENDER ZOGAJ, Koseze 60	4	150
20. ALEŠ LOGAR, Gregorčičeva 3	4	140
21. JADRAN STOPAR, Ulica 7. maja 6	4	120
22. DRAGICA ŠTEMBERGER MALJEVAC, Gubčeva 13	3	60
23. IRENA ROLIH, Adamičeva 20	3	20
24. FERIT MEKIČ, Adamičeva 20	2	20

II.

V kolikor prosilec, ki je uvrščen na prednostno listo za dodelitev socialnih stanovanj v najem, zavrne primerno ponujeno stanovanje, se črta s prednostne liste.

III.

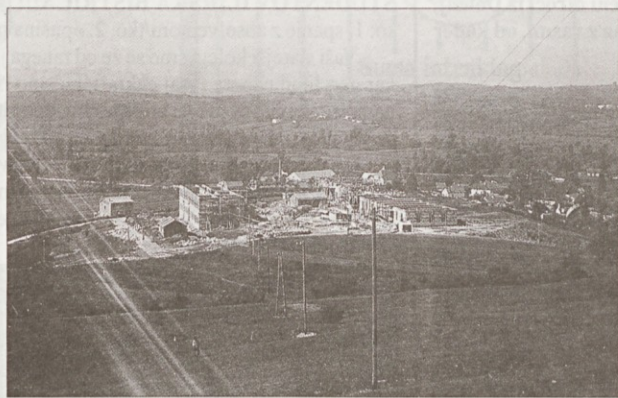
Ta sklep stopi v veljavo takoj.

TAJNIK:
Ivan Barba, ing.
Ivan Barba, ing. l.r.

“SPOMIN NA TEMNI DAN” - ITALIJA SE VOJAŠKO UTRJUJE

4

Prva leta italijanske zasedbe naših krajev so bila polna razočaranja pričakovanih dvomov o pravični postavitvi meje med Kraljevino Italijo in novo nastalo Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mirovna konferenca v Parizu je kolebala med tremi predlogi, kje naj poteka nova meja. Italija je zahtevala poleg ozemlja, obljubljenega z Londonskim paktom, še Reko. Jugoslovanska stran je zagovarjala mejo, ki naj bi upoštevala strjeno etnično ozemlje z Gorico, Trstom, Istro in Dalmacijo. Domača javnost je v strahu, da bi padla odločitev brez volje prebivalstva, zahtevala referendum in svobodno odločitev samih prebivalcev. Pričakovali so podporo demokratičnih Združenih držav Amerike in njenega predsednika Wilsona. Le-ta pa je sestavil kompromisni predlog, s katerim naj bi del Italiji obljubljenega ozemlja Primorske vendarle pripadel Kraljevini SHS. Z Rapalsko pogodbo med delegacijama Italije in Kraljevine SHS je bila 12. novembra 1920 dokončno zapečaten usoda Primorske in naših krajev.

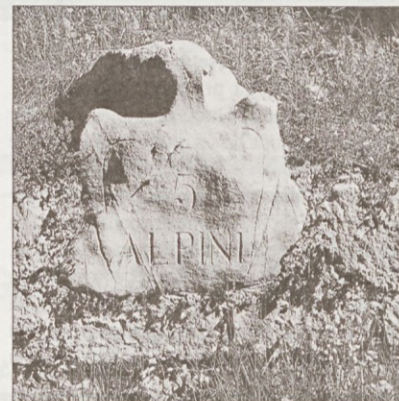
V letu 1932 in 1935 so dogradili kompleks vojašnic v Trnovem "Caserme 23. Arterlia Capitano Trua". (Razglednica, Vojko Čeligoj)

Bližina meje je zahtevala obilo vojaštva, zato so italijanske oblasti že leta 1923 začele z gradnjo prvih vojašnic na Marinkotovih njivah. Vojašnice so dobile ime po kraljici Margeriti (Caserme Regina Marherita). (Slika iz zbirke Ivana Valenčiča)

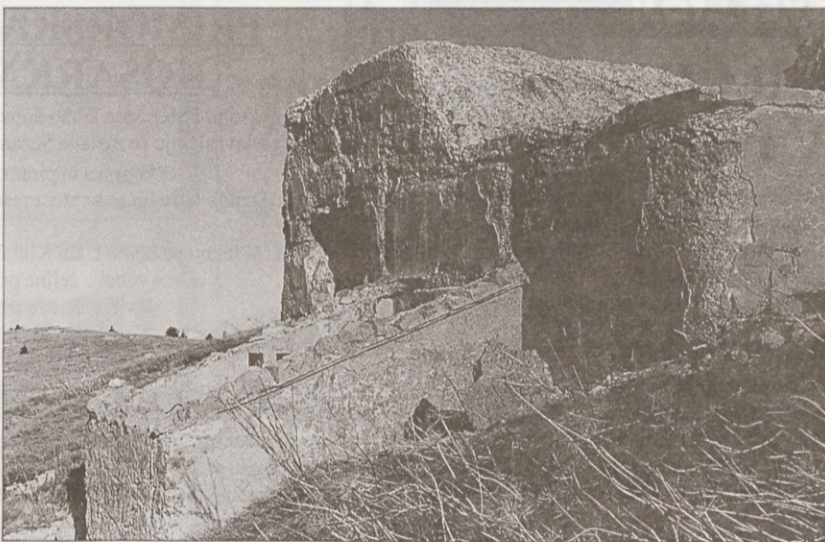
mejo s težavo dogovorila in z njo imela še mnogo neporavnanih računov.

Zato so nove oblasti tudi na Bistriškem pospešeno gradile ceste, utrjevale in širile železniško progo, gradile nove vojašnice, postavljale številne utrbe, zastavile obmejno obrambno linijo sistem "cavern" in tankovskih zapor, skladišč, vodnih rezervarjev vse od Trsata na morju do Triglava. Z namenom ureditve dostopov do pomembnih vojaških obrambnih objektov ob meji so bile razširjene in celo na novo trasirane mnoge ceste. Cesta med Podgradom in Ilirsko Bistrico, cesta proti Šembijam in dalje proti

velikih vojašnic na Moreli, Mirinu, Gomancih, Čabranski polici in Leskovi dolini so očitno botrovali predvsem vojaški razlogi. V zadnjih letih pred drugo vojno so vojaške oblasti utrjevanje še povečale. Zrasle so številne "kazarmete" za sprejem dodatnega vojaštva in vojaškega materiala: V Trnovem ob današnji Gubčevi ulici in na Vidmu, v Vrbici, na Selih pri Zabičah, na Klanski polici, v Knežaku, Podgradu in drugod. Na Orlovici (1299m), nad Gomanci in na Snežniku (1796m) so zgradili veliki protiletalski opazovalnici s stalnim vojaškim osebjem. Izgledalo je, da se Italija utrjuje za obrambo,

Ob številnih vojaških objektih pod Snežnikom še danes najdemo mnoge oznake graditeljev cest, vodovodnih rezervarjev, utrb in drugih vojaških zgradb. Na sliki: ob cesti v Padežnici stoji zanimiv kamen, na katerega se je podpisala enota "alpinov", ki je gradila cesto med Sviščaki in Mirinom. (Foto Vojko Čeligoj).

Utrjen vhod v sistem kavern na Štangi pri Bistriški bajti. (Fotografija 1997, Vojko Čeligoj)

Postojni, cesta proti Sviščakom in dalje proti Mašunu, na novo je bila trasirana cesta v Podgoro. G. Franc Poklar se spominja, da so kar nekaj let noč in dan drdrali tovornjaki in stroji s številnimi delavci, ki so gradili cesto do Zabič in dalje proti Gomancem, Mirinu, Moreli, Klani in Klanski polici. Problem pitne vode v snežniških gozdovih so reševali z izgradnjo velikih vodnih zbiralnikov in rezervarjev. Obsežna dela so potekala od zasedbe pa vse do začetka novega svetovnega spopada. Sistem "kavern", v živo kraško skalo izklesanih prostornih predorov, strelnih stolpov in rezervarjev je bil še posebej veliko težaško delo. Po pripovedi so dela potekala pod strogo varovanim režimom. Same kaverne so kopali izbrani italijanski vojaki praviloma iz južne Italije, ki so jih pripeljali iz šempetrskih vojašnic in jih vsaka dva meseca zamenjali. Na delovišče so jih vozili ponoči, da ne bi vedeli, kje potekajo dela. V dovoz gradbenega materiala z železniških postaj v Bistrici in Šempetru so najeli tudi domače avtoprevoznike, ki pa so s svojim vozilom smeli le do dogovorjenega mesta, na bistriški strani do križišča za Mikulo. Od tam dalje je vozilo prevzel vojaški šofer, ki je kasneje pripeljal prazno vozilo nazaj. Odkrivanje italijanskih vojaških namer, podatki o sistemu kavern, njihovi razporeditvi in ureditvi je bil dolgo let glavni cilj domačih uporniških skupin, posebno Tigrovcev.

Gradnji planinskih postojank: za takratno planinstvo gotovo prevelikih hotelov "Rifugio Gabrijele d Annunzio" na Sviščakih in "Rifugio Guido Rey" na Klanski polici,

toda vse bolj očitno je postajalo, da so njene namere drugačne. In res. Italija je tudi prek naših krajev napadla Kraljevino Jugoslavijo. Šesti korpus italijanske armade, ki je vključeval tudi številne tržaške rezerviste, je v noči na nedeljo, 6. aprila 1941, prestopil italijansko-jugoslovansko mejo. Iz vseh tolikih italijanskih vojaških utrb pod Snežnikom ob meji ni padel niti en sam strel.

Vojko Čeligoj

Oktober 1940. Potem, ko si je Mussolini ogledal obrambne naprave na meji z Jugoslavijo na zahodni strani Snežnika, je na ravnici med Knežakom in Koritnicami pregledal še številno vojaštvo in posebej pozdravil zastavo vojaškega oddelka "črnih sraje" iz Istre. (Arhiv Pokrajinskega muzeja, Koper)

naredimo širok žalni trak z ustreznim napisom, ki nas bo s praporom spominjal na ta žalostni dogodek. Sokolice so nalogo zaupale meni. Nabavili smo širok svilen črn trak in nanj sem z rdečo svileno nitjo izvezla napis: "BISTRISKE SOKOLICE, 12. XI. 1920, SPOMIN NA TEMNI DAN 20. IV. 1921". Tri dni sem bila zaprta v sobi nad našo gostilno in skrivaj vezla spominski trak. Da ni bilo sumljivo, so domačini odgovarjali vsem, ki so spraševali zame, da sem bolna. Žalni trak je spremljal bistriški sokolski prapor še dolgo in bil skupaj z njim tudi skrivaj prenesen na varno v Jugoslavijo."

Omenjeni žalni trak, pripet na domači sokolski prapor, je bil slavnostno nošen z bistriškim sokolskim praporom v Ljubljani, Beogradu in zadnjič v povorki ob otvoritvi X. vsesokolskega zleta v Pragi kot simbol sokolstva v zaslužjenih slovanskih krajih.

V knjigi zapisnikov domačega planinskega društva iz tega časa zasledimo beležko takratnega društvenega tajnika Antona Kraigherja o hudi stiski, v kateri so se znašli zaradi italijanske zasedbe naših krajev. Zapisal je: "Kaj storiti? Vezi z Ljubljano so sedaj prekinjene. Obrnili se bomo na tržaško planinsko društvo, ki nam je najbližje in deli z nami isto usodo." V društveni blagajniški knjigi pa zasledimo še zapis o finančnem stanju društva na dan 1. januarja 1919: "Pribitek iz leta 1918 je 390 kron, kar zneso 156 lir!"

ITALIJA SE VOJAŠKO UTRJUJE

Kraljevina Italija je v novozasedenih ozemljih takoj posegla po številnih ukrepih, s katerimi je uveljavljala svojo oblast, tako na političnem, upravnem, gospodarskem, šolskem, kulturnem področju in sploh v vsem javnem življenju, še posebej pa v vojaškem oziru. Že v letih 1921, 1922 so vpoklicali v službo kadrovskega roka prve primorske fante. Prav letnik 1901 je bil prvi, ki je moral v italijansko vojsko. Med številnimi naborniki so bili znani Bistričani: Karlo Muha Pekov, Saša Ličan, Frane Slavec Neščin, Stano Samsa, Josip Kopriva Padarjev in mnogi drugi.

Italiji se je mudilo zavarovati svojo vzhodno mejo z novo državo, s katero si je

Tone Kralj, "RAPALLO 1943" Simbolična upodobitev razkosanja slovenskega narodnega telesa po prvi svetovni vojni. Primorska je prepuščena nenasitnim volkovom z zahoda. Zavezniki, ki so botrovali temu tragičnemu dogodku, brezbrizno opazujejo. (Arhiv Pokrajinskega muzeja, Koper)

zgovorno priča dogodek, ki ga je avtorju zapisa pred leti opisala domačinka Slava Žnidaršič Lujkotova, por. Nauta: "Takoj po prvi vojni so mladi na Bistriškem obnavljali mnoga kulturno-prosvetna in športna društva. Oživljeni Sokol, telovadno društvo z novim vodstvom (Franc Samsa, Lojze Zajc) je znova zbralo vso domačo mladino. Vrstile so se vaje v Sokolskem domu pa tudi že nastopi doma, v Knežaku in Šempetru. Pripravljali so se na nastop, s katerim bi proslavili priključitev k novi jugoslovanski državi. Dočakali pa so tragično vest. Vsa naša pričakovanja so bila zaman. Na pobudo vodstva Sokola smo članice sklenile, da

Italijanske vojaške oblasti so kaj rade razkazovale svojo vojaško moč tudi na Bistriškem. Na sliki: Eden prvih svečanih mimohodov v Bistrici. Stacionirane enote alpincev-pešakov v belih rokavicah po 1. svetovni vojni. (Atelje Marž)

PAPIRNICA
LineaArt

6250 Il. Bistrica
ROZMANOVA 2, 067/42-077

**PETROL
TRANSPORT**

Suma inženiring d.o.o.
PROIZVODNJA KOVANIH ELEMENTOV,
IZDELAVA OGRAJ, REŠETK IN VRAT PO NAROČILU

OIC Trnovo
Vilharjeva cesta 47, 6250 Ilirska Bistrica
tel/fax: 067/41-362

TOURLS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica
Najem in prodaja prostorov za:
- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

Plama-pur

**ZDRAVSTVENI DOM
ILIRSKA BISTRICA**

Gregorčičeva 8
6250 Ilirska Bistrica

Hišna centrala: 067/41-198
Uprava - Direktor: 067/81-475

**Gozdno
Gospodarstvo
Postojna**

PREMA

PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE d.o.o.
VOJKOV DREVORED 14, 6250 ILIRSKA BISTRICA
TEL/FAX: +386 (0)67/81-612, GSM: 041/730-641

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

urbanec
GOSTILNA • TRGOVINA • "DISKONT"
6250 Ilirska Bistrica, Vilharjeva 2
tel.: 067/42-372, fax: 067/41-207

**10 ARTIKLOV
TRAJNO NISKE CENE!**
VABLJENI

TRGOVINA ANA

GREGORČIČEVA 2,
ILIRSKA BISTRICA - DOM NA VIDMU
TEL.: 067/42-239

**POSEZONSKO
ZNIŽANJE
OTROŠKIH,
ŽENSKIH IN
MOŠKIH BUND
DO 20%**

10. 1. - 20. 1. 99

**VSAKO SOBOTO
ZNIŽANIH
5 ARTIKLOV**

**FIZIOTERAPIJA
IN TRGOVINA**

Rozmanova ul. 1
6250 Ilirska Bistrica
tel./fax: 067/41-156

DODATEN PROGRAM:

limfna drenaža
presoterapija
tui-na masaža
z akupresuro

refleksna masaža
stopal
podvodna masaža
aroma terapija

**primorje
ajdovščina**
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- vse vrste gradbenih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

**KOMBI PREVOZI
TOVORA do 12 m³**

BORIS ČEKADA, s.p.
Dolenje 27
067/88-046, 041/748-451

GA

**GRAFIČNI ATELJE
ALMA ZEJNULOVIČ s.p.**

UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40, tel. 067/400-320, fax. 067/41-124

**plasto
Chem**

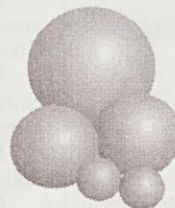
trgovina in zastopstva d.o.o.

6250 Ilirska Bistrica, Vojkov drevored 14, Slovenija
Tel.: +386 67 41-913, Tel./Fax.: +386 67 41-927
Poslovna enota: 1000 Ljubljana, Stegne 31, Slovenija
Tel.: +386 61 1592-729, Tel./Fax.: +386 61 1592-741
www.plastochem.com / e-mail: plastochem@siol.net

PRODAJNI PROGRAM:

GRANULATI:

- * POLISTIREN
- * POLIPROPILEN
- * POLIETILEN
- * POLIAMID
- * ABS ...

Surovine in polproizvodi za kemično industrijo

BREZA d.o.o.

AVTO ŠOLA

Bazoviška 4a, tel.: 41-584, 41-799

- popust pri vožnji za dijake in študente
- popust za aktivne športnike
- najnižje cene za C in E kategoriji

VABLJENI

Snežnik

UREDNIŠTVO

6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

podpis: _____

